

ההימור המסוכן – האם הוא היה מוצדק השאלות שלא נשאלו

במדונה
העם
פני הדור
כפני הכלבים
כלביה הצלה וכלב
ההשמדה – הם שתי
פניה של ישראל
בשעה זו.

שני כלבים, שהופיעו בכלייהתיק שורת בארץ ובעולם, סימלו את החי ווייה הישראלית בשעה זו. הכלב האחד נשא על גבו מגדרויד אדום. היה זה כלביה הצלה, המאומן לאי תר אנשים הקבורים מתחת להריסות. הכלב האחר היה – לדברי המי קורות הלבנוניים והעולמיים – כלבי השמדה. הוא אומן להוביל מיטען של חומר נפץ לייעד אויב, ולפוצץ שם את עצמו.

הכמיהה לגאווה. הכלב האחד סימל את המאמץ שמילא השבוע את הלב הישראלי בגאווה, ושהביא למדינה הערבה בעולם כולו.

ישראל קרובה מאוד לארמניה הדי סובייטית, שבה אירע רעש אדמה קטן לני מאין כמוהו. הסובייטים עצמם דיכרו על 50 עד 100 אלף קורבנות, כמיספר הקורבנות של מלחמה לא-קטנה. ישראל מיהרה להחיש לשם עזרה,

רבין ושומרון העריכו נכונה כי עם אורייס תשתנה התמונה בשדה הקרב. המהכלים של ג'יבריל יכלו לקבל תיגבורת מכיירות הסמוכה. אירגונים וכוחות מקומיים אחרים יכלו להצטרף לקרב. וכעיקר: הצבא הטורי, שנמצא במרחק של קילומטרים אחרים בלבד מן הוירה, עלול היה להיגרר אל תוך המערבולת.

אילו זה קרה, היו עלולים להתפתח כמה תסריטים:

- **הצורך להביא לזירה כוחות ישראלים נוספים,** כדי להציל את הכוח במקום. פעולה מוגבלת היתה עלולה לצאת מידי שליטה ולקבל מימרים הרבה יותר גדולים.
- **הסורים עלולים היו להיכנס למרחק התקרית המקומית היתה עלולה להתפתח מימרים של עימות ישראלי-סורי ישיר, דבר שישראל אינה מעוניינת בו לחלוטין בשעה זו.**
- **התפתחות התקרית היתה עלולה לגרור אחריה את התערבות המעצמות הגדולות.** ארצות הברית נבוכה אחרי פרשת שולץ

כלבים במשימות של התאבדות-שלא-מרצון, היו יעילות? האם אחרי שנה של אינתיפאדה נפגעה רמת-האימונים של צה"ל ונפגעה המוטיבציה של חייליו?

כל אלה הן שאלות נכבדות, שהתשובות עליהן לא יודעו במהרה לציבור. אולם לגבי כוח נשמעו השבוע ספקות ותמימות, שהיו מלוות בביקורת סמוייה או גלויה על הן שומרי הון, הרמטכ"ל.

אולם עיקר הביקורת נמתחה על הרמטכ"ל בשל החלטתו להשאיר בש"ט את ארבעת החיילים התועים. נאמר כי זה פוגע בערכי-היסוד של צה"ל, שאין מפקידים חיילים בשדה, ועוד. דווקא ביקורת זו לא היתה מוצדקת. ארבעת החיילים לא "הופקרו". להיפך, הופעלו שיטות יעילות מאוד לאיתורם ולהצלתם.

החלטת הרמטכ"ל להוציא את הכוח העיקרי בעוד מועד ולהטיל את הצלת הארבעה על חיל-האוויר היתה נבונה ונכונה.

אית היה ראוי לפגוע ביעד במועד זה, ועל הפעולה הוחלט בלי קשר לנסיבות מדיניות. נשמע גם רמז שהיה זה תרגיל לבריקת שיטות חרשות.

אולם ההכחשה אינה משנה הרבה. החלטה המתקבלת בדרגה של שר-הביטחון והרמטכ"ל מוכרחה לקחת בחשבון את כל הנסיבות הפוליטיות. אילו היה חשוב למחליטים שלא יתקבל הרושם כי הפעולה קשורה ביום-השנה של אינתיפאדה, כנאום ערפאת ובמסאי ומתן הקואליציוני, לא היו מחליטים עליה בשעה זו.

כל פעולה כזאת, כעומק ארץ אחרת, היא בהכרח בתחום סמכותו האישית של הרמטכ"ל. ואכן, בשום הקשר לא הוזכרה השבוע מפקדת פיקוד-הצפון, שהיתה אחראית לפעולה כזאת אילו בוצעה בגבול ישראל או בגבול איזור הביטחון בלבנון.

כאשר הרמטכ"ל אחראי לפי עולה השיקולים שלו חייבים לכלול את הנסיבות המדיניות הבינלאומיות. לאור העיתוי, היתה זאת פעולה אומללה.

רבה מאוד סימני-שאלה ריחפו מעל לפעולה שביצע צה"ל ליד דאמור בלבנון – הפעולה היבשתית הגדולה הראשונה בעומק לבנון מאז המלחמה האומללה.

אולם כרגיל בישראל, לא העז איש לשאול את השאלה העיקרית והמכריעת: **מדוע הוחלט בכלל על הפעולה הזאת?**

עיתוי אומלל

ראשי צה"ל ושר-הביטחון טענו שאין כל קשר בין הפעולה הזאת ובין נסיבות פוליטיות.

מעטים בעולם האמינו להכחשות אלה. הפרשנים שמוחקי לישראל הסכימו את עצם הפעולה והעיתוי שלה בכימה תאריכים סמוכים:

- **הפעולה בוצעה ביום-השנה הראשון של האינתיפאדה.** היא באה כהפגנת-כוח, כדי להרמז כי צה"ל לא נפגע על-ידי ההתקפות, וכי יכולתו המיבצעית עימו, למרות הפיכתו בחלקו הגדול לכוח שיטור קולוניאלי.
- **לדעת ישראלים רבים, האינתיפאדה פרצה בשעה שפרצה בעיקבות מעשה הגבורה של הגלשן ליד קריית-שמונה.** הגלשן היה שייך לאירגונו של אחמד ג'יבריל.
- **הפעולה באה כמה ימים לפני הופעתו של יאסר ערפאת** כמושב המיוחד של עזרת האו"ם, שייצג את המדיניות של ממשלת-ישראל שלא להיענות לשום יוזמת-שלום פלסטינית, ולהמשיך במלחמה.
- **מבחינה זאת היה היעד מודר. הותקפו ורוקא מיתקנים של אחמד ג'יבריל (החזית העממית לשיחרור פלסטין – המיפקדה הכללית).** ג'יבריל אינו שייך עוד לאש"ף, והוא שולל מכל וכל את החלטות-אלג'יר ויוזמת-השלום של ערפאת. בעיני הפלסטינים, ג'יבריל הוא טוכן סורי לכל דבר.
- **הפעולה באה בעיצומו של הוויכוח על הרבבות הממשלה החדשה.** היא יכולה להפגין את נוכחותו וכווחו של יצחק רבין, ואת חשיבות כהונתו כמישר-הביטחון.
- **כל ההשערות האלה הוכחשו בישראליים מרצות. לפי דוברי צה"ל, העיתוי עצמו היה מיקרי לחלוטין.** היו ידיעות מוסמכות על יעד מתאים, מבחינה צבאית

ההפקרה בשטח

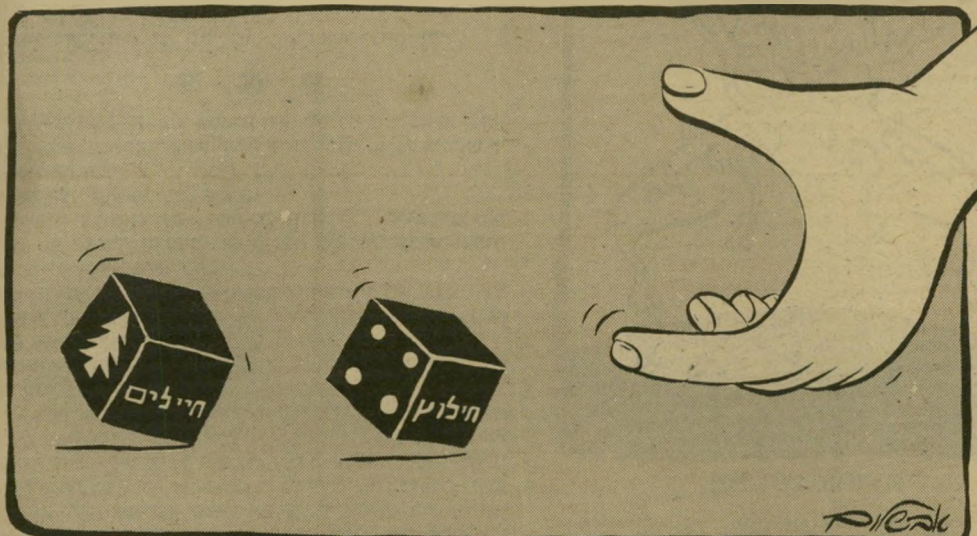
מה שקרה בשטח אישר את הנחת היסוד הזאת.

רוב הביקורת על הרמטכ"ל נמתחה השבוע בשל החלטתו, בשעות הקטנות של הבוקר, להוציא את כוח-הנחיתה משטח-הפעולה בלבנון, ולהשאיר שם ארבעה חיילים, ובניהם קצין, שאיכרו את הקשר עם הכוח העיקרי.

הוצאת הכוח הזה באמצעות מסוקים וחיפוי אווירי היתה הסיפור הדרמטי של הפעולה, והאפילה על כל שאר חלקיה.

היא האפילה על השאלה הציבית העיקרית: האם הושגו יעדי הפעולה?

לפי כל הסימנים, היעדים האלה לא הושגו. המטרה העיקרית לא הושגה. ההרג של כמה מאנשי ג'יבריל, תמורת נפילתו של מג"ד גולני אמיר מיטל, לא היה תחליף למטרה זו. ג'יבריל, רייל, הנתמך באופן מאסיבי על-ידי הסורים, אינו סובל מחוסר כוח-אדם, שישלחו זה מחייבי בריקה יסודית, ויש להניח כי היא מבוצעת עתה על-ידי צה"ל. האם שיטת-הפעולה – הנחת כוחות מן הים – הצדיקה את עצמה? האם השיטות שהופעלו (וביניהן, לדברי המקורות הורים, הפעלת

מישחקי מזל

ההתקבלה על-ידי הסובייטים בברכה. מוכן שגם למאמץ הזה היה היבט פוליטי. אחרי הפרשה של חטיפת המיטוס הסובייטי, עומד גם המאמץ הזה לעזור לישראל לחדש את יחסיה עם ברית-המועצות. זהו יעד לאומי חשוב שעליו יש הסכמה בין הליכוד והמערך. אך המאמץ חרג מתחום זה. ישראל כמחה להכרה בינלאומית, לכל גילוי של אהדה. אחרי שנה של אינתיפאדה, היא היתה זקוקה לכך, גם מבחינה פנימית.

הישראלי, הרוצה להתגאות במדינתו, שמח על המאמץ הרומאניטרי, המסמל את התכונות הטובות ביותר של ישראל: הנכונות לעזור לזולת, הלב האלגי, כושר-האיתור הישראלי.

כלב גוסס. אם הכלב הראשון סימל את החיים, הכלב השני סימל את המוות.

בעולם כולו הוצגו והוקרנו התצוגות לומים של כלב גוסס. לדברי הכתבים הורים, היה זה אחר הכלבים שהופעלו על-ידי צה"ל בפשיטה ליד דאמור (ראה כתבה). כדי לשאת מיטעני-חב"ל לה את תוך המיתקנים המותקפים. הם לא הצליחו לחדור לשם.

חובבי-הכלבים בעולם כולו הודיעו ועו. יש משהו רוחני בניצול האמונה העיוור של הכלב בארוננו, כדי לפתוח לצאת למיבצע של התאבדות-שלא-מועד. הכלב אוהב את ארוננו ורוצה

נה, בנסיבות הנתונות. לאחר-מעשה קיבלו שני הנכירים ביותר – שר-הביטחון והרמטכ"ל – את האחריות עליהם, כשהשר נתן גיבוי מוחלט לרמטכ"ל שלו.

ציניקאים יכלו לשאול את עצמם אם אותה חדות-האחדות היתה מתגלה גם אילו נכלו שלה פעולת-החילוץ, אילו נסלו הארבעה בשבי שן ג'יבריל. היה קל יותר, לקבל אחריות כאשר הכל עבר בשלום, בעידרת הרבה מאוד מזל ותושייה. אולם גם ההחלטה להוציא את הכוח העיקרי, תוך השארת הארבעה, לא נכונה דקה מההיבט הנכון.

אל תוך המערבולת

קבלם את ההחלטה הגורלית, לקראת אורייס, היו השר ו/או הרמטכ"ל מודעים בוודאי לסיכון שהם מקבלים על עצמם ולביקורת שתימתח עליהם. החילוץ האווירי עלול היה להיכשל, ועצם הרושם של "השארת חיילים בשדה" היה עלול לגרום לדעווע לאומי.

בכל זאת החליטו רבין ושומרון כפי שהחליטו.

ברור כי רק סיבות רבות-מישקל יכלו להביא לכך.

משום כך טמונה דווקא בהחלטתה אמיצה ונכונה זו השאלה על עצם הכרעיות של הפעולה.

הצלת הארבעה (ציור של מיקי עמירן)